Incipit opusculum tripartitum de preceptis decalogi de confessione et arte moriendi per eximium sacre theologie professorem magistrum iohannem Gerson alme vniuersitatis parisiensis cancellarium.

Diligentie sue ecclesiastice zelator prouidus ad virtutum vitiorum depulsionem incrementum salubre diuina sequens opusculum tripartitum de preceptis. de confessione et arte mortis breuiter modo quo potui edere quatuor perpendi quamplures generibus prosunt pro sacerdotibus et aliis illuminatis atque simplicibus. qui confessiones audire solent. Deinde audientibus ipsis deuotis personis secularibus a religiosis que ecclesie solius sermonibus aut predicationibus pro diuinorum preceptorum notitia interesse non possunt. Tertio puerulis et iuuenibus. qui a nudimentis infantie circa fidei nostre generalem tenorem et principalia puncta primitiuis debent erudiri. Quarto personis domorum dei vel hospitalia loca frequentantibus et ipsorum sollicitudinem gerentibus. Cuius circa adhuc doctrine publicationem quadruplex pretendatur status debet vigilare cure primo simplicis et plani quos inferiorum regimine de proximo quo ceteris magis ad huius diuine legis. et insufficiens populi erudito imputabitur in peccatum. Secundo patres et filios apud seculares rectores iuste debeant. Tertio domorum dei et locorum hospitalium gubernatores et magistri. Quarto illi qui in ecclesiis aut sanctis et aliis signis alios ad peregrinandum inducere. Quique ex officio alios docere debuerint et id agere negligunt. His namque singulis sub et diligentius pro tempus aut sibi doctrine publicationem debent aliorum correctione procurare. Hoc autem agere penitentia quedam est. hoc satisfactio huius operis mee dei accepturis qui decimam corporalium dilegant igitur primo quod doctrina hec libris inscribatur. tabellis affigatur tota uel per partes in locis communibus utpote in parrochialibus ecclesiis. in scholis. in hospitalibus in locis religiosis. Deinde expediens videtur ut super hoc fiat a predicatoribus edictum. aut ab ecclesie prelatis indulgentie conferentium. Rector vero semper exoneratur apud te animarum sanctissimi agat quilibet qui in te et de te gloriatur quod bonum de cognouerit gloria sit altissimo deo in aug hoc presens agentium opus ad salutem fidelium animarum. ordinatum ad eruditionem precipue rudium et idiotarum populi. et eorum quibus consuetis ecclesie sermonibus et predicationibus minus interesse aut informari contingit. In quo uelim tabella quadam et compendio breui. tenore fidei christiane lucide potenter in sequentibus inspicere. et diuina precepta prohibitiones et ut ex

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

hyc quid agẽ quid uc fugẽ debeant possint distinctius agnosce
Continet aut pñs ẽtatulus capitula xxiij quoz quodlibet in duab
uel in tribꝫ uel plurib⁹ ꝯuenienter subdiuidi posset

Primisse credendu est et nullatenꝰ dubitandu q solus vng
deus omnipotẽs est. qui sanct. et ecc pfectio ne habens in
finibus ppmis distinctis q sup patet. et stellis. et spũs sanct. qui mundu
creauit et cõtinet regit et gubernat sola sua liberrima uoluntate et dis
positissima bonitate. Qui primi aut prudentia humana gubernat et
omnia cõtinet. Dat uiris et mulieribus animas immortales creans ab
exp̃ditere. nec ei ab corporibus mixtis ad ẽxtinctionẽ et stultitiam suã
formas eas. ut creatus ho suum genitorem deum cognoscat diligat ue
nerꝫ. et cum preceptis in hac mortali uita obediens et p opera
bona et meritoria uitã tandem immortalẽ beatitudinis plenitudinem in
corpe perpetuo consequat. et ita sit bonus angelis associatus et i loco
malorum angelorum succedens substitutus. Qui demones propter
peccatum in has ptenebras ptẽ terre corruerunt. Damnationis sue
supplicijs. Ad quibus cũ iustissime damnabunꝫ hoc miqui diuinis
preceptis obedientes. et more bestiali essent. no haberent animam
rationalem suis uoluptatibus seruientes

Fidei ueritate credendu est p nos pntes nros ada et eua
qui ad tã nobilem sue cõsequẽde beatitudinis creati fuerat
clausisse paradisi uanum et beatitudinis mutatum tam sue posteritati
generis humani. quod cum p peccatum inobedientie domi iustitie ori
ginalis quadam hereditaria possessione pro se et suis posteris accep
tum a deo quod ueluti produxerꝫ p̃deret. Deuo dono gratuito ori
ginalis iustitie cõsequato nos ecc a culpa diuinitus simus et
ab omni macula simus et sitis aut infirmitate absoluti. et ab alia
qualibet penalitate liberi. adeo q oĩb alia creatura no
bis paratior subiecta fuisset. et tande absq; morte pena in padi
so fuissemꝰ translati. Hoc aut dono p peccatum primoz primi ut primi
ui est p̃dti. nos moriendi necessitate et uniuersam quid pati
mur pena atq; miseram diuersitatem in primi oriq; mali.
sic in p̃dte originalis iustitie carentia. Contra quod primum tam̃ remedi
um efficax a christo institutum est baptismi sacramentum

Oportuit dñs ac pijssimus pater nolens hūanū genus tot tantis subiectū miserijs interire uolens pdere. et a regno paradisi inextimū exulare. cōuenies iusta sit et misericordia hijs re medium decreuit adhibere. Voluit siquidē ut pijssimus pr̄ omnē mundū filiū suū abssq; corruptione cōmunē facere. et hoc fieri. intra matris uirginis maie dnaculatū uterū. Tanta quidē et tā mirabilis uno facta est duaz naturaz unio. ut nec deus hō dicat. et hō deus nr̄e est ihūs xp̄s saluator noster. pater et redemptor. Cui antra apē a patriarchis et prophetis de undiquaq; nouissime in fine temporū in hac ultima mundi etate exceptus et natus. a pastoribus est cognitus. a tribus regibus oriētis adoratus. a symeone sene et alijs plurib; predicatus et a beato iōe babtista digito demōstratus. Qui deus et dns noster ihūs xp̄s uerax auctor et dispensator legis diuine et mandatoz dei predicauit et docuit. ac innumerabilibus miraculis confirmando quid et in scripturis sanctis aliud gloriosius nobis p suos ministros exhibitū obseruandū reliquit. Qui diuinū illud. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spū sancto baptismū. confirmatio. ordo. eucaristia. penitentia. matrimonii. et nostre extreme unctionis sacramenta quq; instituit. Qui pro nobis ut nos redimeret et saluaret sub ponthio pylato cruciatus acerbissimā suscepit passionē et mortem sepulturaq; dānd. et tertia die resurgens triumphato die cum apulis suis ueritate sue resurrectionis declarauit. frequenter apparuit et tandē uidentibus apostolis celos ascendit. sedet ad pris dexteram excelsi. uenturus est postremo iudex deus filius ihūs xp̄s in fine mundi. p ignē finiendi. et dnclus innouandi. unde gentilis homo audito nomen aliud et corpe resuscitatoz reddituruz. De quibus prima matheus bonis quidē celeste regnū. phemis baptismi. prauis uero eternū supplicium ihūs eternum. Hic est genuinus tenor orthodoxe fidei christiane quā firmiter credere tenere catholicus quilibet hoc uerbo absq; ambiguitate pua et sincera. sine falsitate et cerimoniarum inuentis reiecta dubietate et nouo plus semper ipm oportet predicare. nunquaz usq; ad quaslibet difficultatū minutias sed occurentibus difficultatū nodis humiliter se submittat credulitas simplicium in unitate fidei sue nullis certe sapientū platoz et doctoz argumentis sedz et scazontis quidē huius minuolatre fidei usq; adeo temerarium dimicauerit. Non hanc fidem illibatam quisquis pertinaci

hẽtici · sismatici · ydolatre sortilegi · mẽdatorũ et magica cẽteri
que artibus a lege dña prohibitis vtentes aut de eo mod diuora
tiũ et gẽnãliter q̃ articulos fidei nostre totaliter aut ꝑtem
palã uel occulte deridet ꝑ illi ꝑtã q̃ nõ credit ad id usus
siẽ regẽ sua libẽ uoluntate sed potius asserẽtes id natũ ut
fortune uel fato subiã ꝓuentã malorũ et q̃dmodũ bonorũ finale
saluationẽ affirmantes illi demũ q̃ mrõz actuũ imputabilitatẽ
ad meritũ uel demeritũ negat qui dei ꝓdestinationẽ uel reꝓba
tionẽ dicit ꝑ id nostrorũ libertatẽ tollit hec et horũ silẽs contra
fidẽ orthodoxã sũt errorẽs ĩmunes ꝓcedentes ex intellectu
superbo humiliare se deo nescisse aut ex falsa philosophia uel
potius delirãtia fantastica aut demũ ex voluptuosa carnis
litate rõis uigorẽ et affectũ pietatis subtrahente

Sagi[tt]ũ supiorũ hoc ẽt deus optimũ atq; iustissimus
nos hoc uolẽs supũ q; mrõles cãtuãs adeo excellenter cõdi
dit ad ỹ gnem tuã q̃ dabit memoriã intellectũ atq; voluntatem
vt cognoscãt eũ seruãt et amẽt · miserũ esse ꝓcessit ne
diuelt · passionẽ ꝓ nobis tale ꝑferẽdo quale nec ipi pro delictis
nris sufferre uelle · profecto iustissimũ ẽt ut ipi deo fideliter
seruiamus tanq̃ subiecti supmo dño sicut filii naturalẽs patri
legitimo et uelud sequi ex dño peccati enim mortẽ q; redemptũ sal
uatoꝛ lubẽ aluisio Attento q; nobis eterne ꝓmitt̃ ꝑ huiusmodi gloriam in-
estimabilis ab eo ꝓmitti · tũ gr · essorubus uel mẽtabilia tormẽ
ta reseruãt · cognoscãs nichilominus ipe piissimus ꝑ nostra fra
gilitatẽ et quid potentia nr̃i q̃ requirat a nobis de seruitio q̃
ꝑ iustitie regulã exigẽ possit · deinde q̃n potius certũ nũz ꝓpo
situm quoꝛ obseruatio sibi sufficiẽs esset q; cũ legis decalogo cõtinẽt
seruandã ad hec ꝓcepta sacenda et intelligẽnda teneãt quilibet ꝓ
se uel aliud deligẽtia apponẽ pro obseruatione vite spualis quã
to pro vite corpalis sustentatione ponit et eo maiorẽ quo immorta
lis aiã ẽ corpe ꝑstantioꝛ sine quoꝛ nomina nullã ꝓtest rationem
cuiter ꝓtendi utile aut ab eis recisurge et quoꝛ ignorãtia ꝙ de
fidia quicquã nõ excusat sed accusat et condẽpnat Sit autẽ
hec dicte ꝓcepta hijs meliꝰ cõplexa Quid credet deus nec iuẽs

vanis p ipsū ~~sabbata~~ sactificēt hīab⁹ m honore pmittēdo
sib omīsor sīr mercēdis tēpī diquīs [illegible] thorū rēb⁹ ut caucto
suab

Primū pceptū ē dilig̃s dñm tuū ex toto corde tuo &
tota mēte tua et ex tota virtute tua hoc ē nō uolēs
sīcūt vr quidā amāc plus q̄ dād ḡpt q̄d dei adorē pdas hoīes
pceptū ꝺuincīt ab hoc seruat⁹ et nō aliter si lesē dei et alia
pcep̄ oībus dplcat Quisq̄s cīd mōrtl⁹ peccat pceptū hoīs ꝺ-
fidē ḡt et uolūtate suā dīne uolūtati opositū ꝓpiciēti ondēt
ꝺpēalū⁹ aut cōt̄ hoīs pceptū agit hoīb⁹ mgīt̄ cōtra dīna iudicia
aut ordinatōēb⁹ et regīmē. ergo sī uel aliab⁹ creatūab⁹ nīmu
vrātēb q̄si nō essēt deus ōmo usus bonis atq; mutabilib⁹ et tolg
dabilib⁹ atq; deficibilib⁹ Illi ut qui in fouea dubitationis se-
ipsos ꝓputant ꝓ impatiēcīa Illi pīa qui vrgentē dīfirmita
tē aut mītē a qua sortilegos cōsulūt et diuinatores utentib⁹
pomis insēptis aut brcubus cortulis suis sēdulis collo suspēs
aut caracterib⁹ et alijs quibuslibet vanis credulitatibus q̄si
deus ipe nō esset usquequaq; bonus potens et sapiens ad
cib⁹ suos curādos q̄tūdūt cōtrī nīt̄ibꝰ expedīens ꝓuidat ḡt hoīm
mītē cōsultus quātū potest ꝓuis remedīū naturāli mdus
tria non tēptando deū q̄d grauc pcīm est aut noua mīa
cula expectādo et desperando Aliquid uīo q̄d natūe vīrēb
excedat deo plena fide cōmittat et indubitater deus qui
nosse ola q̄q; optīme ꝺspīt quid q̄d optīm⁹ est cōmodissīmū q; hoīd
sucūrit cōferat Sepe cōtīgit infirmitatē p auxiliū aut alia q̄ub
tribulatio est hoībus utilior q̄ nimia prosperitas q̄ salubriter ab-
utim⁹ Sepe uīo q̄q; pr quod filio prosit magr quod discipulo ꝺuci
at et medicus patienti de remedio cōpetenti nouit melīg
prouidē Qñqīt misīp cōt̄ pceptū hoīs illi qui mīdano quo-
dād timore irrisor aut obloquutor uerba sermōdatēb diuinis
pceptis obedīt verent⁹ Quapp̄ est grauissīc peccat hmōdi
irrisorēb diuino seruitio psonas dedicatas in statu religiōis
adḡdtas aut uidūtatis cōstitutas aut studio theologīe de-
putatas assīdue cōtinuis bono opē exercitijs hoībus ꝺuis

ꝓcepto ꝑapi² nobis honor et ꝛeuerẽtia ſab exhibeã · ſpecialiter
vn·ſd male et bono angelo cuſtodi nro ut nichil turpe npo videãt
et pñte ſatanaq; qd̃ pñtibus hodiꝫ agẽte ꝛeſiſtalemus Demꝫ
ſedẽ ꝛeliq̃as loca ſtã et beatoꝝ ymagines debemꝰ venerãi nõ
pro ipſis ſed qꝛ videndo eas honore ꝛñ impedig rebus nepudandis
ꝑ eas uẽẽ ꝛntiõ ſic̃ matꝝ cadẽ · aliquñ pmꝰ ydolatre cõmittꝫ
ymagine ſed'm ſc adoraõe recedendo npaꝫ ꝗ̃ne pulchꝛa ſiue
turpe nouã aut uetere plus aliquid hẽ virtuſ et quidꝫ nr
mib induce uel dilatat Huic ꝓcepto pluꝛiñ cõꝛia² minus
honor Dñs tẽpoꝛalibꝰ à magnatibꝰ adulatoꝛ ſiue malo aliq̃
ſine exhibitus Hib aſſimulato uel ꝛeponiꝫ ad manꝰ gloziã ho
ꝛinid aut fallaꝰ deꝛphonẽ ordinata Immodãtus ate aꝛ puꝛum
ergã filioꝝ et gẽnãliter aui ac argenti · aut alicuiꝰ creature ſicꝫ
homo ibi ſiſtat et in eas cõfidentia põt Non enim hec aliã ab miſeꝛa
li mortẽ nos poteꝛit libaꝛe · ſolus quippe deus eſt verus et fidelis
adiuꝫ qui in extremã neãtẽ opẽ ꝑſtaꝛe potẽſt Unde et ſiꝫ omnia
confidentiã cũ coꝛdis ſinceꝛitate honoꝛem debet uidẽãm et dilect

Secundo ꝓcepto eſt ne multis ꝑ nomẽ dei tui iuꝛand et ſine
cauſa Non ꝓcepto hoꝛ prohibitũ agit̃ q̃ ſacriter· qꝫ falſũ
eſt l' falſũ eſſe ꝛeꝛedit iuꝛat ꝑiuriũ cõmittendo Valde nañ hoc ꝗ̃ue
peccatũ eſt cũ deus aſſumãt talẽ teſtẽ falſitatis· et qui antichriſtus fuat
falſũ · antichriſtus eſſe deieꝛat quadꝫ cũ pro loco et tẽpoꝛe cõuenienteꝛ uel
tas poſſit ſubtiꝛaꝛe nõ tñ dia falſũ ſacriter et ꝑiuriũ cõmittit
peccat cui grauẽ ꝛeꝛ ꝓcepto hoꝛ q' turpia ſtatuit iuramenta deo
blaſphematꝝ et auãb ſuab iuradꝰ demonibꝰ deuouentꝝ deꝫ
de hiadꝛe eſti et ſab inhoneſte loquiꝫ Non quos eas ſic ꝑiuꝝ z
blaſphemoꝝ · ſtatuꝛe ſuꝛ legẽs puniꝛe tã a tẽpoꝛalibꝰ ꝓdeꝛibꝰ
ꝙ a ꝓlatis eccleſtaꝛib Un̄ delendũ eſt ꝙ propteꝛ negligentiã
quibus penas exequi ꝓtinet nõ ſoꝛtiuꝫ effectũ Nichil uõ diligẽs
qꝫ ꝓmiſſa ſ debeꝛet attendẽ Uñ qui cauſa lucꝛi de facili iuꝛat
q' admonẽ meꝛcatoꝛes et meꝛcatꝛices Illi etiã qui abſoꝛpti paſſi
one aut ebꝛietate in ludis ſpeciẽ inhoneſtis ſiue prohibitis ut
eſt taxillos ludus enoꝛmiteꝛ iuꝛat et gẽnãliteꝛ quadꝫ pueꝛſa

consuetudinē aut mdinatione pcenti uā micnd emittit qn talibꝫ
quippe sepe pumd ōmittē propter qđ ctid tales dñi pcozes sui dm
hoc sarracenis aut iudeis mnus deū honozatzes Ad hoc aut ge
nus pād pumꝫ. sc reducē notoz fcto et soluto fidei amdnom
alis · et gnālitez mfidelitab· qua m altis iudeus pfectum
ipsū reuelā. suc p ōfessionē ipsius suc alioīo secto ogn̄itum
legē nādz ōnia et nāli secretū tenē debet· qđ m secto acceptū
est ñ alia via sicut sibi detectū Postmo ōdē pceptū hoc reduc
tiē pectāt q̄ voluit ā pmittit ea q̄ sut de se illicita q̄p̄ si pmissa ta
lia ope ōplent grauius nd et dāpnabilius pectāt

Tertiū pceptū est de obseruabis dieb dnicis et festiuis ab
ecclesia seruāt pceptis hec obseruatio aut venerātio multipli
ter adimpleda est Primo quidē ut quilibet xianus illo die dnico
uel festiuo legitimo impedimēto cessante missā audiē tenēt
Secūdo ut quilibet eo die abstineat ab od labore aut negotiatione
et alio quoūs laboriosō ope seruādi ritū et ōsuetudinē patrie quā
inhabitat· quā ōsuetudinē platus spualis illius loci ognoscēs
nō prohibet Et si aliqui talī ōsuetudinē ex seruādā aut alīs
casibus subiectis obtinuerit· ōsulat ille superiozes et peritos ne
p adplā inimis aut structā ōsuetz in pectāndo cadat Tertio ad-
uertenda ē hec obseruatio omissis illo die pdā vita et consue
tudo discutiat de ōmissis crimibus a deo venīā petendo· Cognos
cere debet nūc xianus multiplicia beneficia sibi a deo pstita
nō d aliquo mīto meritorio· aūt sibi gracie rā de bonis suis fan
cardo sēd gratias referendo Debet nūc audī ubi dnicā et spūlis
alis doctrīna pacifice atz reuerēter absqz irrisione ā impedīm
to quocūqz Memorē pterea qlibet et corā oculis cordis qđtidie pō
nat mortē sibi de propinquo dominice et infernū atqz paradisū
morte cuiq; hoīm qui in hac vita pficere sed cū meditabilia factoz et factaz diuine pūe inc. Nunc maia Credo.
et alias si quas didicerit orōes deuotas· pcipue has duas
diligenter pfitiat· reqrat in spū dnicū auxilium inter tot
mediatē factoz et factaz a quibus uelut pauper mendicus
deo suā spualē postulet nūc ad vnū nūc ad alium se conuertēs
quousqz bonū dāp' spuale in factū suū pauperatis ōgregauerit

Intra doceat quisq; cuiqd aliorū hīs filiob aut filiab et alīob seruitorib diebus solemnibus et festiuis similia faciat hoc eid omissio culpabilis est defectus Qui diebus idonīs obstat bus lucre potest hō diebus dnīcis et festiuis a q̄ recreatōne et spiamento ludid honesto cū solatiō assume q̄libus q̄ alio tempore dūmō p̄ p̄cepta mōrīs nō offenda. deus. Immodo bibendo chorizando aūt aliud ludid honesto querendo Sic q̄ sc̄ptūm est de talibus ludis ḡiuū p̄cd̄ inuenīt. q̄ admō. p̄uēnia nitor. dissentiōib desidia. carnalia opa. uerba et cogitāda luxuriosa rōnē deū et q̄ntū iustū a deo ut sepius dc dnō mi nus malū esset arbe q̄ talia p̄petrare Cōsule p̄cepti hoc p̄cauē grauiter dp̄dictis p̄dicatōnem aut dīnū seruitiū uerbis a factis mīs cuiq; aut ex̄ Quāq; ecclesiastica sac̄ta diuina uelut sūt aut ergā alia eccl̄esiastica sac̄ta sicut baptism et matrimo nij celebratione quidā sūt nīs dictis et sac̄ta cōsummatōnis et benedictōnis extēme suscipe reuerenter Letare cōsule id p̄cepti uidelicet ḡiuū delinquit hīj qui in certis solēpnitatibus dīnī nr̄e uocationis ritib et abhominabilib p̄petrat q̄ licet qui talia sanctis q̄ dat rōnem Illi p̄sertim q̄ officio posset et deberet talia dp̄edic. nec excusat possūt ludi q̄ textu similiter ludis Asserat nequaq; valid ad quibus nō parat ludid fama fides oculus

Demora p̄ntes tuos est quando p̄cepti l'hoc aut p̄cepte deū aspicendū est nō tm de p̄ntibus cōnalibus. sed et de q̄libus cōiugatis et suis mīs. qui nos multo regnauerūt et gene raliter de p̄dictis et superioribus nīris siue benefactoribus et terrenis principibus Consule etiā de mortuis et defunctis utilitatendū est. quo ad hoc q̄ pro ipīs deū rogāre teneam. Contra p̄cepti hoc grauat peccat hīj qui sine cā rōnabili sub superioribus dūstidaq; detinūt d. malecuerūt et eos produnt. uel mortem eis optant q̄admodū mali filij p̄tem mortem frequēter desi derant ut eoꝝ hereditatem possideat Illustre deus. est p̄ceptū q̄ hoc qui detinuit p̄cepta sc̄ē mīs cōtra uelut excedentibus sūmā p̄uipendentib et iniuria inducta ab eis sine causa

dobli soluentib ad hd ea obseruac possent sine sui corporis no
tabili grauamie. Quam ead libertatd ecie violatorib q libertat ec-
clesie cotessa est no ad suoz mistroz ecie. quadd mutuu diuin
honorib no end ppl malind aliquoz mistroz ecie. debet a quoq;
fidli dnano status platibus aut ecclesiasticis diffamai & ledi
nec pdt obtate sud babtismus à missa celebrata sine aliud sacd
ppl malind mistroz. Tenet pcta hoc precepto lawis fidelib ph̄ q̄ ali
qui ecie mistri mali sut. debitd reddc. missa audie. decimab et
oblationib et alia uia reddi ordinata pro sustentatione ecie mistr
qui vacando dno seruitio toti reipublice seruiut. pluimis aliis
homid ppl tpalib et necessab occupationib ab hoc mistrio pdtis
qui sic ecie debitd reddit liber et dnis dno seruit et hoibs
porro p̄cepti hoc dispiciut qui leuiter nimis et insipienter nec
graue terrenob pricipib sup eoz actibus publicis sine constitutionib
et statutis no attendentib sepius eoz oneia et sarcinas grues q̄b sub
ditus populus no debet nec potest cognoscere q̄ppl nec eob de facili
ui uidicie debet multa potius exand dno reseruatib. corda quo
sut ipd principib actiud suoz rationi reddituri. Demu soluunt
hoc p̄cepti q̄ nolut superioz suoz aut sapientioz acquiescere co
siliis propriis inditiis inuentib prouenit quippe grauiter
hoc ex inobedientia et dedignata superbia in errore et decepti
one hoiz inducib. Contingit nanq; sepius ut aliquis homo taliter
decepti superbia tale se reputet sentiat ut huano consilio no in
digere se credat sitq; dein ut decepti homo ille propter inuisteri
uiniis et inisericordia abstinentia qua bonid ecie credit rapinis
furtid aut alid infirmitate inexcusabilem malo fine pue
ueniat

Quintu p̄cepti non occides hoc est intelligendum
q̄ no est interficiendus homo auctoritate p̄pria uel
p̄ticulari et p̄ via facti p̄termissa uia iustitie et equitatis. Hoc
p̄cepto distincte prohibet ne puer sibi odiu et desiderii uindicte
seu moztis alicui malevitem consilid et dignis consensus in al
teriis nocumentid lesionem uel moztem q̄ si pbna lesa fue
rit ecclesiastica aut ciuili statu debitu constituta grauius est pcm
et meritu eo facto sic agentib et consentientib exercitationis
sententia. Non p̄cepti hoc iuriter delinquit hii qui odio

uel minorē principaliter meū aut mutuū vindictē aut alienē
gravāmē ponus q̄ zelo iustē mētis propriōb⁹ suōb⁹ p̄ placita
tionēb⁹ et processib⁹ aut iudicia publica multipliciter exam⁹ q̄
qđ suū est requirentes p̄ horū⁹ introitū hō iđ suū est in iudicio
publico repetē et horē nūb seruato emendā rōnem siue debitā
ficationē habere absq; hoc q̄ odiendo proximū amōre⁹ per
cat q̄q̄ se pro parte propria et tranquillitate et attenta proximi
genitā eligibilius esset hoc emendā absq; lite publica remitti vul
go nādq; dic⁹ In denario lucrū nō est obulus hōrib⁹ multū ducō ib
qui ledit aliud debet attendē q̄ quālibet inimicitiā uel ocisio
nē siue lesionē q̄dq; contingit interdū lesū cū suis hēdibus de=
pauperā in quo casu ledens quandoq; suū aut lucrē cū omnibo
nor⁹ p̄ditor⁹ restituendi tenē⁹ ¶ Quinta rō⁹ p̄cepti hor⁹ fuit p̄=
cauē q̄n quoq; omō impedim⁹ ex cōmixtione vi et mulcēb⁹ fetid
nasō aut abortiuū procurāt seu p̄cussione violenta utrī aut=
rinā inficiūt aut propter angustiā uestimētor⁹ ad lasciuiā
ordinatā aut aliā quādiu negligentiē fetus custodiā q̄ si fe
tus cū aīe animatus grauius est p̄cīū tūc emēdē ide hōdiuū
Tertiū⁹ ¶ Quinto rō⁹ p̄cepti hor⁹ spectat⁹ p̄cauē iudi dēctorēs
ab odio plācū et malādi tūc p̄pue cū inter affines aut alios
cōsanguineos gueras aut discordias implacabiles exerceāt ex
quib⁹ q̄ndā media pluīma oriūt adeo ut ib⁹ q̄ lite mouēt cā cū
uēcē nō sēcē aut valēt sēdē vñ et apud deū dapnior
ini p̄cumentū reus constituit ¶ Sexto rō⁹ p̄cepti hor⁹ p̄cauē
hor dapnabilis et horrenda rōsuetudo aquibus obseruata
fuerūt q̄ pro vnq delicto tota ppē genera d mortē et
p̄secutionē p̄sequit ¶ hor tm p̄cepto interdicit de ducēdi uxō
rē aut torquendi q̄buscūq; mortib⁹ vel similiter dimittē pēl
aliū

Septimū p̄cepti est Non furtū facies ¶ et furtū uoc lay
amus rē alienā rapē siue retinē alio q̄ē ignorāte
sic q̄ apud hor cognitū sēm dubitat ¶ hor p̄cepto distrē prohibē
dū dupla mercatio cuiuscūq; quelibet terre aut laboz infidelis
et fallax · quodlibet à mendosū artificiū fictus cha dicte la
boz et rez venalium mutuū quodlibet pro vtilibus vendito siue
veritatē earū rēm cas emendo deceptus fuerit siue non ¶ Non enim

qz decepti⁹ sid liare possid aliud de ex⁹ ¶ Prohibe⁹ end hoc p̄cepto
oib⁹ usita falsa ordinatio aduocatio aut patrocinio placitatio qz uel
ub nō rite assumpta fraudulenta gr̄iatio aut dustid undiuid et ꝑticu
luz oib⁹ decepto madia aut falso colōe uelata if quib⁹ alteri dāpnū
facat qd sibi nolet fieri ¶ Ag̃ffuat⁹ aut p̄cipiendo hoc furti ul lutrimi
ex eccl⁹ stat⁹ loz et rep̄oz psone et sil⁹ quicadmodi si res sacra
an loco sacro aut ipe oroi deputate quib⁹ auferat di cuiꝰ psona dāp
nificata paup fuerit et in se uel suo statu aut in suis hered⁹ib⁹
ex hoc ꝑfuc det⁹ mich⁹ pena⁹ ¶ Ag̃ri⁹ aut ad psone sic aliud dāpnifi
cantib⁹ absolutione · ut ablata et dāpna ex nutu ꝑfecto dāpnificato
restituat scdm̄ uidiuid bom̄ uir̄ qd admoniti huius et cōmodo sui
potuit cōd si facultab⁹ nō sit aut reddē salte qd potuit restituat
et si dāpnificatus ignoret⁹ ablata michi loquat in priuato usu et dā
nū distribuat scdm̄ uidiuid superiꝰ ¶ Hoc ad p̄cepto prohibē
oib⁹ symonia q est sacri uel naliū pluraliū uel beneficioz absq
rationabili causa et forto uel falso monete ¶ Item ne aliq
ad certos terminos ad credendū plus iusto vendē et oib⁹ cōtrib⁹
illicitis ¶ Ultra prohibet⁹ hoc p̄cepto oib⁹ detrho et diffamare qua
alterius fama bona od argento p̄stari alteri duste tolli⁹ debet qd
sic diffamatis alteri famā ablatā restituē quatenꝰ potest publice apti
ueritate confidendo et se male fecisse asserendo et multo magis si tm
dāpn statū duste diffamauerit ¶ Insup hoc p̄cepto mandatur ne q ali
dictis suis ulr⁹ iuris et reipublice utilitate reprobalia bona ui
olenter diripiat q ad legib⁹ dustis aut p̄cepto debeat cōuinci et cauz
q̄m eo facto ꝓcedentes incidit ¶ Implebis hoc p̄cepto nō occidi
es adulter mulieres illegitimos filios ad legitimoz hereditate suscipere
fratres et q̄s uioz suoz bona eis ingratis subtiliꝰ inuitos cōsu
mit ¶ Consil⁹ dehinc uit filij priuā bona eis uolentibus mutuis
ponendo. seruitoꝛes etiā et debitoꝛes dnoꝝ suoz bona infide
liꝰ administrando · amicitias uel eoꝝ bona luxuriose · aut prodiue aut ca
ri thesauꝛos cumulando q illi ut q terminos ingreꝛ dilatat ꝓpꝛios
defraudando ꝛui tributa iuste instituta soluē renuit et hij q bus
cōmissa est testamentoꝛ executio · elemosinas et certa legata in priuati
us defunctoꝛ implere differentes · aut soluē requisitos ¶ Ultimi
sup modoꝛ horū sil⁹ qui ex p̄decentibꝰ duobꝰ capitibus supiꝰ huc

mius. ad quos multiplicat vlt̃ r̃dd̃ibus et q̃ uctus propos simplio
sio gat̃ statu. supfluosub nalis status simplosub rcqrit eqpes ab
Nostino dr̃ pcepto ho ḡ iussit peccat hoi q̃ penuda ꝑ vio
lenta ꝓuisis proꝑquos à seruitoꝝ pñt mutuu seruitij aut
bona eampac ꝓcurat ad ꝑsid cuidsmodi bisia dignis et suffici
ntibus debeaz. et puc nō symoniace reserre debeat aliqd
m beneficio uel sub acquirat nec a dñe sub uel pt quousq; benefi
tiu sdm resignet symoniace ꝓmoty

Septimo pcepto qt Non luxuriosi cū nec mecū habeas
Hoc pcepto mhibe sub pena pcdi mozlis oīs sordidas et
aīlis cōmixtiones vi z illicitas exceptis mrimonij legit Aug nalis
oppositū asseve est error dr̃ fides Prohibe actū pcepto hoc
sed mrimonialis cōiugibus q̃ solutis oīb luxuriosi attractis nec
brozis geniturā quo nō seruare nalis ordo mdus a na. uel nō
fuit copulaz ꝑb q̃ generandoꝝ a na deputate Et tanto pmū ho
zis grauis est. quanto a nāli ozne longius recedit siue dr̃ psonas so
lutas. siue qb dñe agitat coniugatas mrimonialis siue sicut hoc
modi attractis dse uel alia puna aut ipv hoīe d altera spēc. p
turpissiaz et illicitaz cōplacitū cōsumatus si deniq; sēcundū attric
tus. ipz mualis pugnat a fedissimū vilissimū q; ꝛc tēdonc q̃ mol
lities uel pollutio dicat Si quis autem hui uel alqbq horū culpa
bilis est. sufficiēs dr̃ligē potest. quid ish mod gerendū loq̃ di sient
nec cum phanaticis qz cōfessione et abhominabilibus hoc immundū
explicādo. ne caste auribus puis z innocēb horū pbis ignotoz notitia
acquirant et scāde aliz dr̃ Sunt enim casus ish enormis dr̃ nāz
predz plans maioribus episcopis scz et sue penitentialibus ad absolue
dū reseruati. quoz aqui secūm legem ignis pena plectūt Nec pt
aliqb quotidz bona et elemosinas operat meterni saluat pudore
notus hec pdā reticat uel adeo celat ut nō possit confessor pdē spe
cie distinctius ꝓpendere Peccata nalis pectoris debent maioze pudo
rem inferre q̃ cuius reuelatio p scām in cōfessione Quando aut
homo in horrendū peccatū hoc vanis de causis aliquādo q̄dē
ex sola malitia alterius ꝓpellens sicut inuenes adq; pueros si

aliob doctib frequenter. dcapiut Nunccimo ono frequenter ex scriptue
minia potub autabi potuit pferri aut abo ex ecclesiue mmb scip tale:
factuoz. Capc ex inhonestib uerbib aut aspectibus radicatib aut scipis
dndi ex diutina cogitatione cerca cnalem actu uel cōmixtione uiri
et mulieb aut mordinato appetitu carnalib cōmixtionib ad tale uel
tali psona Interdu ex pua doctna pnit seruitoz aut alt
laz siue qd magnu parui est maxime ad quibus iuuenib aquib
cōuersa aut mult uel postmodo ex sola pua malitia Cterdu propt
detestadu pnit hor olim mudi cōscriptue vbi dicitur
ciuitatib sodome et gomorre edoma zobomj et bale ipe segor igne
celesti succense sut ut habitatoz eaz viui descendere ptm ostendit
propt id pnit hor qd dicit exclamat undiq; uenit scripub sanct
ecclie quotid mortalitatib inundatiob aqz prodigiob regnoz cum
et alic mlib dicib prout scriptue testat Cpulc uice et efficax rem
pnit hor et gnaliter adiuuat luxurie remedu est sobrietab uigil
malog uitat cogitationes et otiu malas z noxias cogitatiob strad nec
publice figat m corde. ex toto conatu precb addisce. ydole maled
factib factas z digt cogitationes suas aliosd ducit et mutat du
corpoalem pena libet assume quadmodu ydea pcitus ligiud pro =
priad mordet z temptatione allequit sprudo dicebat phy phy phy
horredia dmdia et tu nessie demon ausus es michi hec il
lusione pferre Cmuq demq; pnit luxurie pluime sut alie
spectes scribit uiris homi statuu qui admodu ri lib commixto
affinitu. pnit aut aliog religiosoz Item psonaz uiduaz a
uirginu cōsuetudine quid raptus uiolentus ex quibus insimte
clades oriut ut ipa pena dei in uia pdamnb restitue tuit ppetuu
maneat infamia uel scripsit ondit aut infame ex scripto natu cō
tumo no baptizatu iugulabit aut demq; totus annus statuu a
communitate ifamia aut ruina patet Ventimus postmodo huq
pnit in sopno fantasiab et illusionib tuc tu est pnit proclu ad qd
antea uel post mvigilia nortna fantasia uel pollutione deliet

Octauu pceptu est Non falsu testimoniu dices Hoc pcepto ce
metatu prohibet illud qd in alicuius pnitie committitur
qn si mendacio nocuerit ipsius petat ex puuis est Nullq; aut
prosalute ei hoib corpali uel spuali debet quib punitu cōmit

tere sine corrumpere sine deorsum Quarto vero quod quis in vitio publico committit est absque episcopo ad soluendum reseruatus Non præcipitur hoc generaliter peccata quum confessione mediante peccatum relaxat aut aliud quis commisit Insuper præcipitur hoc agitur ut delectabiliter minus admittens nouitatibus aut aliorum diffamationibus auribus credulas præbent occasionem in prauis assumptis asserentes minima lenitate de proximis mala Scilicet pietas uel suspitiosi proximos et actus eorum male et sinistre iudicantes aut ipsum ita adeo ut ex hujusmodi credulitate falsa dubia bella uel lites sepius moueat

Quamuis præceptum est Ne concupiscas uxorem proximi tui et consimiliter nec sedulo uiz concupiscat Hoc præceptum districte prohibet omnibus modis uel gestibus exteriorum malis quo ipsi aliis uel sollicitat ad peccandum lasciue sine per nutum sine per missionem litterarum sine per minas violentias sine alia per munera per promissiones per medianta fictas fabulationes aut nisi simplicius restringitur ordinato aspectu uel tactu uerbis turpibus aut denique attractu quolibet luxuriosi sicut frequenter contingit amplexibus et osculis Quapropter est notandum quod cum illicitis cogitationibus primo memoriale uidelicet est solo uoluntatis consensu plenarie perfecta est mortale primum ubi carnalis copula mox subsequitur Quandoque uero est hec regula magistralis Dicit cogitata uoluntates sine bona sine mala pro facto reputabit Mala uoluntates pro facta reputat In quo primo generi peccatum potest persona matrimonialiter alteri copulata quandoque et pluries ut si mulier alterius quam uiri sui carnaliter concupiscat Dicit enim consensus plenarius et deliberatus quo quis in turpibus et carnalibus cogitationibus delectatur ubi est decens uoluntates actus exteriores perficiendi secundum plures doctores et primo mortale Patet ergo ex premissis de amplexibus osculatis et consimilibus attactibus primo ex luxuriosis cogitationibus omnibus pudicitiam precedentibus sicut quam delicta tactus quandoque si persone fuerint affines aut religiose uel earum sexus et quandoque enormius est si in talibus attactibus uel osculis talibus non seruetur honestas quibus in publico sequatur Quandoque si quis in premissis attactibus uel alteri uel inferre debet aliud ex additio quandoque pro uitando palus tutione uiolenter resistere sine ebrio aut factus a validis retardetur

aut demq; facta tale pſonaꝫ ꝓſid in hoꝛ unaꝫ ualentibꝫ et adho
aſtantib reuelando Aloquun talib q̃ſq; ille eſt nõ ſm̃citer ſua deligt
caſtitate et honoꝛe

Quinto p̃cepta eſt hõ dampniſcãb re proxd tui hoc eſt alteriꝫ aq;
et mtelligẽ hic dampniſcentia prohibet quadmodo ſup̃ ut dſc
to p̃cepto de furto et latrocinio explicatu eſt Prohibẽ enim hic cupidi
et uoluptab mala. ad mala uoluptab ut paulo ante dictu eſt pro fur
to reputaꝫ Tali naq; cupiditate cadit frequẽs homo ad inuidia. et
ad detractionẽ ſui ſtatus et dei blaſphemia. apud ſe nõ recte cogitãs
bona temporalia ſe uſibꝫ meruiſſe q̃ talib ſunt diuinis. quod idcirco
deus duſtis eſt et ſibi nõ miſi ſtis et inaniter ſeruiſſe iudicat eſſe
reb q̃ ſub demoniib et occulta malitia hoc eis agere Non p̃cepti ho
reductio p̃mia apud nũc tã corporalia q̃ ſpualia ſeu eccleſiaꝫ rectoꝛes
uoluit pauperib indigentibꝫ ad facultat adeſſe. et oꝛnate eccleſie ne
ceſſitate non ſubuenientes et ſpecialit p̃ntes propꝛios. quos pudendo
eſt mendicare aut deſeruientes eccleſie aut egẽ patientes Conſilio per
cat q̃ ſe ſeruitutiꝫ ſuoꝛ ſalutis uel lucriꝫ uſibꝫ duſtis retinet q̃ m dei
ſinaꝫ p̃textu aut fidelationis eccleſiaꝫ corrumpat depue alioꝛ bonaſpi
ritualib propꝛios minus dictes eſſe et eis ſibi abuti nec eis propria ſpi
ritualia ſore Condẽpnat eos naq; approbata pauli regula affirmãs
nõ eſſe facienda mala ut inde bona eueniat Nec quo quomo p̃ſo
rand offendendus deus cum miſericordia p̃cepti q̃libꝫ hominum
mandatum uiolet

Hec ſigillatim data p̃cepta ſunt legis diuine ſingulis enarratis.
Nam quibus ãſſi ſeculo quodam poluto terſo et mundo religio
nis plene ueritate plegẽ. et totius uite mee ac eiuſdem tocius q̃
noſtiꝫ pulchrum mihi atq; ſeduale poſſumus diſtincte conſpicere
hijs mandatis cognoſcat ho uite ſue decurſu q̃liter dei na p̃cep
ſeruauerit q̃ndoq; deuiauerit. q̃bus modis p̃ uarias p̃uo
ſectus deo offenderit. q̃libi demq; p̃uoꝛ offenſo cõfeſſio habenda
ſit Ex ſi p̃dictꝫ q̃ a quo q̃ nõ plene ſatiſfecit. conſulat ſup hijs
ſapientes ponſſe ac deuotos uiros Ubi naq; pura propoſito ad d
nos diſcretus puenerit ſi conſenſu uoluntatis plenarie et deliba
to hoꝛe dei p̃ceptoꝛ p tenorem d obedire exhibuit. dilecti dei ad

ꝛc ꝯtinuꝫ ꝓponendo ꝙ̄ salus status effin̄ ⁊ in dapnationib⁹ pculo statu⁹ nat gratiꝫ dq̄ dō dignū bantudine opa⁹ ¶ Quadꝫ si tēp tationē ḡue aut duit⁹nā ic sine hinc uel alt⁹sus pcedat qb⁹ mutāt si ipā tēpta⁹ lōg diplicat aut adhīc rēsistat l' nō plene ⁊ delibe rate cōsentiāt mortalit nō pcedit imo sc̄e nullomō pcedit sēd mīg nū ex gra dei primū mōt⁹ tēptationi uiriliter rēsistendo ¶ Hic ad pro spicē dat est quibus uiis ⁊ modis dem̄ hoc pcep̄ infringat⁹ septē mortalibus ⁊ capitalibus pcedit q̄ sut superbia. inuidia. ira. auaritia. gula. luxuria. ⁊ accidia ¶ Quadꝫ ut ꝙdā dixi sēsū mōstrā⁹ q̄ sut usꝫ audit⁹ olfact⁹ gust⁹ ⁊ tact⁹ ¶ Hic ut q̄sq̄ in hīs dem̄ pcepīs se cauli uitē se diligēt⁹ intac⁹ rēte se cōseruet sc̄ā ꝑpendat ⁊ hīs obedi ens discrete sapiāt

Quoniā mīlia dn̄i misericordissima p̄ nostr⁹ deus⁹. ⁊ cōg nostrā mīaꝫ fragilitatē p̄ maioriaꝫ. ⁊ ad maiā p̄nitatem multiplicabus uiis mōrtis uita dum̄ patissimus ē nobis delict⁹ remittere ⁊ gr̄iā cōferre. si diligat⁹ uelimus ⁊ ex corde sibi tē subiectas ueritatē⁹ p̄ corrigam ¶ Prima ueritas est dn̄e sic uel sic cōꝑiaꝫ bonitatē peccatū q̄d mihi displicet rationē aug⁹ ⁊ pmittā ago qz uob offendi qui totus q̄ benignus ⁊ colendꝫ quodiꝫ maxime uestr̄ hūiꝫ gressus sū ¶ Secunda ueritas est dn̄e bonū habeo propositū ⁊ desiderio uīo unā mihi mediāte mīa in futuꝫ p̄cauere ne dilabā in p̄cm ⁊ occasiones peccatoꝝ uitē possibilitatē omne cauta ¶ Tertia ueritas ē dn̄e bonā habeo uoluntatē peccatoꝝ meoꝝ cōfes sionē integrā⁹ faciendi pro loco ⁊ tēpore secundū hoc ⁊ sacerdo tib⁹ ecc̄ie mandatū ⁊ p̄cepta ¶ Quab ueritatib⁹ q̄sq̄ q̄liaꝫ loco ⁊ tēpore sumitēr non fictē aut mendaciter ex corde pronūciauerit seruꝫ q̄ stat se in salūti ⁊ gr̄e statu cōsistē. ⁊ uita ⁊ mīa mīa q̄ mihi ad enarrata prius ⁊ mandata dimisisset ¶ Si ⁊ta talib⁹ absq; alia cōfessione ⁊tinuo decedat⁹ in absentia sacerdotis. dormi endo aut alio quouis eius mortē subita pcientib⁹ ꝺ̄e finali ter saluatē. ac hyssia p̄ gratiā pena mediante ex quo notādꝫ ⁊ salubre cōsiliū ecclia⁹ ut ꝺ̄nang quilibꝫ singulis diebus bis aut semel sero ⁊ in mane aut saltē festis diebus redeat ad

cor sund cōstic ntiā qoam nāb · an trēb ſpmiſſab uel tatēb ꝓfer
re valeat ad cordib ſinceritate ſic qz mr̄ ſtand ſalutl ſe eſſe confidt
re ſi cab pria mētr fatrl no valet obſtante uoluntate petendi q
actualtr dcldz aut dquo propoſito quo ſb occaſionib prēoz vita
re remūt qdmodo illi q̄ patib mr̄ lubq mersi reſumere nolunt
aut uſurab ſuab d duſtab mercatoēb etiā dimitt · uel duſtr
retinet aliend ꝯtra alterius odio vindicte deſiderio flagrantib
mnocendi ꝓpoſito pſeuerat certiſſie ſecurt hij et ceſſab nō epm
aut papd talib abſolue poſſe · q̄ talibus ſalutare cōſiliū dedit
dctum · ut p ſcripta uel aliob bona q̄ poterūt opent̄ eleēo uel
elcoſinab dando quo deus cor corda illuet et ad bonū dirigat
et cōfortet Nullū e end bonū adeo congruū qd no tales deus
eterna uel tēporali mercede remūnet multo ꝛ incliūb e ꝓxīe
bonū mdmd q̄ odio mullū prorūpi Dubalīnd eſt end laū
dabile cōſuetudīe illeſa ſeruāc · uer end ſit diſſoluendo mdq; ꝛ
terminū forte re ſuaſ

Notendū aute dt ego ad cōfeſſionē p̄oz explanandam
hoc eſt ſcr de neceſſitate d anno eā ſolepnitate paſchalem
aut ad mortē dubiū p̄culū · aut in ſacramentoz ſuſceptione
Ad frequentē end confeſſionē regulalter no tenemur · qq̄ ſepi
ꝰ conſtit multū prodeſt ad augmētū gratie · et diſcretē
cognitionē et explicationē p̄oz · debet p̄meditata cōfeſſio q
quid aut d quo delinquit · ad q̄dne dolendū cōtriti q̄ diſcreti
ens · ac ſi magnū inde tēpale cōmodū reportaret Cauſet ſe
poſtmodū p̄ter humaniter no irrepere vēdictā no ſitie · ultu
pādo ſe no laudando · pure recte atq; ſincēliter · ſed ꝓpter deū ad
tendo · diſcrete inſup ut no reuelentur hij quib cōſortib et ſotiis
habuit d p̄cō · de hijs end confeſſor debet grauit end p̄cauere
niſi forſā ſodalis hui⁹ cā peterēdi conſilij ad cor pellendum
uolentib cōſitens dctq; aut forta ad explicationē p̄cipue
hic mendax cor manifeſtari poſſet ut ſi quis cū ſola ſorore cū luxu
ꝙmetus fuer̄t · in quo casu q̄rendū eſſet confeſſor ꝓsonā d confeſſor
dcta ignorab Dnp casibus aute ad abſoluendū epiſcopo re
ſeruatis · aut ſuperiori remittat ſacdos inferior cōfitēte ad pla

tid uel superior eid potest absolui · nisi forsitan confitenti mortale
peculium imminet · aut magnum dampnum scandalum eorum aborientium · uel
peccati reuelatione sue alterius probabili formidet · Hoc uero
non regula certa et omnibus salubri tenenda ut nullus pro pri
secreto uel occulto penitentia publica penitentibus iniungatur · nec
penitentia impia quod uitari aut nolint sufferre · Non debet unusquisq
confitenti ducenda sibi penitentia fratris reuelari · quo diligit ut deus
peccatum suum prodi · aut confessoris dicta aut interrogata minime le
uitate dategit · Nec enim aliud sacre confessionis integritate contingit
nisi quod absit confessor penitere ad malum aliquod horteter · Ut gratia
utile et efficax remedium diligentibus retinendum ab his quod pueros
diffinatione uel conclusione minuit · aliquod enormie peccatum aggra
uo · de fratri recitando quia · s · scripsit ad penam dampnationis uel
aliud usque ad certum tempus prefixum ad certo zelo modicum nunc constringat
quotiensdumque in id peccatum inducere contingit · Quia nullus scipsum misericor
diter aliquis se a peccato preseruare · Quamuis · Et si quis sic absque
quis tamen hoc opus salubri remedio uelud medicus fratris confitentium
cui unique alibi uel piana in emendam cumulibet transgressionis eius iniuncte
pena · quod a perfectione duplicis operis retrahere · Unde magister co
mendat eos domini precepti et proprie salutis minuitur · a confessis utique
absque posse · nisi fictum et pueros habeant uoluntate et talem
uelud fatui uel stulti non credunt nec obediunt quousque supplicia luerint
et delictorum suorum fetida et fructuosa primum agant fructus digni pe
nitentie quos deus omnipotens ut et penitet de commissis ad possint non uolunt ad uelint neque

Postremo quidquid agatur homo in persona sua · supreme uocat
aliud ad male agendum sollicitare aut uerbis aut factis ex
emplis uel consiliis aliud agere quod de se sit tentatio minime peccati · sic
taliter corda auscultabus aut personis diuersitatibus Hoc et propterea ser
pentulae et demonum offitium · quae admodum bonorum angelorum mentes sic
taliter hortatus inducere ad bonum Quod et ita factum accidere ut hanc
alios ad malum impulsores uiros aut inquiunt delicti sui confugia pec
tenda assumere festinant · qui nequiuit cum contingere ad bonum quod
decerpere · ita forte dampnati sint uindicta a deo postulatus et mala

qꝫ eis maledictionē iugit vꝑcidēb Vicuti ex opposito ad saluati
aliozꝑ doctīb aūt factīb aut opa diligēti · ꝙ nullū deo opūb ad
sacrificiū acceptiūb esse pōt et ad pīa Delendā validiūb pro suis
adiutozibus pīis mīsericorꝺr effūdit Curet etiā propīa fidelium
quib uīr cognitionib et virtutib a deo sibi cōcessaꝫ fraudāte mo
mentombus et exēplis aliud ad hoc augēdū datā pater filiū
doctoꝝ discipulū et sapientib mīstrāt ignozāte Nosq; tamē
pro mutua pace et vnanimi ducē caritate quo post mozte cōꝝ
pozib hūmis pfectis beatis dnīb ptīcipēb sumꝰ quē nobis
cōcedat deus vnus essentialiter et psonaliter trinus qui est
benedictus in secula seculoꝝ Amen ij

Quisquis a morte pōd ad salutē et gratie statū uolet resur
gere et ut actus sui et mīstrationes ad vtilē finē et meritoziū · nāt ē qꝫ delicta sua recognita et cōfessa dolen
dō de cōmissis · atq; proponat aupiendē deo a pīo mōre pa
uere et abstinē d futuꝝ · firmū ptā ac sincerū propositū habe
at cōpetentibꝰ loco et tēpe pōd sua salte mōrtalia diligēter cōfitēdi Quod ut cōmodius fiat · pusilli cōfitēs cōmissa sua
ne clandestinus accēdat ipse ēa ea matura mozosa qꝫ diligētia
premeditatū tenē q̄si magnū aliq̄d emolimentū inde nāpoztāe se
cēdat · ut cōpleāt uīgil pad cōfessōl suo ac luadus cōpīnat
etiā uēo pluēmi scripturā ob negligētiā ā ignozātiā nō accusā
te sed potius accusāde · modos et speciēs nesciūt peccatoꝝ pīs
cōfecta est est tabula · quā mīsericorꝺr cōfessui · cogitanēs puta
se inuenti sufficienter ad salutē posse pōd cognoscē necessi
ter qꝫ tenē ꝛ cōfessoꝝib vtilē reperiāt Deo credit aut tabula
sine uīgil et oīne peccatoꝝ mōrtiū q̄ sūt superbia auaritia luxuria
uaritia · accidia liuoꝝa · gula Confessurus go nād primitus cōsi
cutia examinādo mīnoꝝa ꝛc. arca peccatōꝝ superbie · Si vanā tui
laudem et propriā excellentiā quesiuisti · aut optasti propīs bona
fortuita et caduca ditiās scꝫ auꝝ ꝛ argētū terrenās qꝫ posses
siones ā propīs naturālia bona scꝫ corpis pulchritudinē fortitudinē
uenustū et silia · seu ex ratione gratuitoꝝ donoꝝ sunt ē dei

cognito vel affectus deuoto ℣i alios cotēpsisti propt̄ aq
hoz bonoz pcedentiū defectū ℣i dā opa fecisti ut mō nūd
dand laudem acquēb uel ut alij te melioze q̄ ipe sib reputa
rent · et multo mag̃ si ptēptu ypocrisis ficte q̄ ut alys esses
ecclesiā in bonis · uel cob a malo retrahēs ℣i nimiū ptimuist
inimicus ob opinionē propriā vel credulitatē · alteri⁹ cōsiliū cō
tēpnendo pernitiosū in mutria fidei et charitate religiosis · ex hac
cām nidiet pullulat hereses sacrilegia et false credulitates ℣i p
uacuatā aut dānē gloriā opa tua bona reputasti vel te alys
psentibus multiplasti ut ob hoc hūilis et deuotus excedentib⁹
si gloriatus es corde aut ore de malo ut q̄ aliud desiderasti
vel ei iniuriā intulisti quod q̄z p te et p tuos cōplices ad ma
le agendū potes fuisti · si superioribus tuis obediens nō fuisti
et cob cōtēpsisti · propriū carnēm proles et spūalēs · si nō cō
fessionē meritus es · peccatū tuū aut caute spēm mōdano pu
dore celando · talis enī cōfessio inutilis est · sed et nouū crimē
dampnis · si priorē tuoz exprobrationē assumpsisti aut minuisti cul
pā tuā sotijs aut cōplicibus imponendo ℣i te p meritū dignitā
aut cōceptū cōtentū exercitā pmisisti · aut tuā minus ex
ercendo priuasti ℣i in iudicio publico uel alibi ob pudorē ve
ritatē reuelande pūitū cōmisisti ℣i a bonis opibus aut
verbis abstinēs fuisti propt̄ obloq̄tū quozūda fautoz timōr
si nūd ignauiā cōtēpsisti pūrēs pauperes ignorātes · deposītes
aut dīs · nos cob propriū q̄ tibi grauē proprius fuit · aut si
cōsilijs nō assensisti ℣i signis aut uerbis cōtēpsisti cob q̄ studet de
uotioni ℣i psumptione motus aggressus es arduā sacrā tuā
aut potentiā excedentia · aut tuo statui aut studio dēcētia

Si de alterius cōmodo letatus es ad ei infortunium aggra
uāt̄ aut si diffamatione seu psecutione mēritū
℣i de bonis alterius doluisti q̄z bene famatus bonis pulcher
sapiens eloquēs deuotus aut religiosus exstat ℣i malū alte
rī optasti uel bonā famā ipsius mōrasti verbis iniq̄s de
eo publice uel secrete male aut fraudulent̄ prolatis · cūis

verba aut opa simſt̄ iudicādo aut in pcioꝛe ꝓte ſnc̄ſter
mſpſiādo

Sdm ad ōnſensū nrā ſōt̄ proximū te nuſſi ad desiderio vel
dicte uel appetitu noceāi p te uel aliū uerbis aut factis
Si nra uel odio cōi quecūq; cōtumelias protulisti aut de rebus
noiam̄ pbrosi uel mīsisti · si ad ꝓfessiōs vulnerāsti occidisti
& attēdā legis diligēter an legis sacerdos aut clericus aptus
sit Si a legis a te uel duriā passis venia petē remīsti ad pfi
di castra tibi forent aut de multo subito Si aīe diasma ad nocēdū
tulisti Si alteri morte sue illesione illate minatus es etiā apposi
tā mēto Si secretū alienū reuelasti · si hūiliter a te venia petie
tibus indulgēdo denegasti Si motus ira ūasti uestē uel pānū
ad cōmissi aut si dēad blasphemasti ludū alearū aut aliud aptē
do Si odio uel rancore potus q̄ iuste zelo placitandi bus uel lu
dis aliud uexasti · si alteri maledixisti pbrīo ꝓuerbio q̄ a prope dīs

Sd alio nescientē uel nolentē retinēs illud q̄d de suo Si
furtiū rei sue aut emptū uel alterius cognitū ꝙ ē emptū
uel locū sacrū dēmisisti Si cōt̄ deū dñm indignāis q̄ nō tibi
sicut et cēteris q̄ uenit ad die-nec ad votū prosit̄ succedit omnia
si ob hoc dulcor dei beneficiorū sibi seruāc cōtēpnis Si q̄d bō
dnoꝝ uel pmū laute minꝰ in usus proprios cōsumpsisti aut mi
nistroꝝ aut seruitoꝝ iustū lucrū nō cassū fecisti Si falsas et
dūplas mercātiās exercuisti et modū mēsuras Si falsū et mīn
ū artificio usus es modū q̄re Si symoniā in te uel in alio ꝓpe
trasti Si cōmutatōe usurāria ad alio cōtēxisti. adūltā modus
dulc̄ sue lucri ꝓuenus fugisti Si ludis prohibitis ut tabulis
ludus aurāta motus te dimisisti Si festis diebus sēc lucri ma
nualis labore aut ōcatione p te uel p alium fecisti cōtēnisti Si cō
missa tibi de testamēto vel alias legāt uel eleēsinas pfice de dispē
sauc neglexisti Si opa mīc et eleēsinas ecclie te uendite oblatio
nes et decimas soluē cōtēpsisti Si ficta adulatōe uel nutrīdo
pecuniās extorqueādi aliud decepisti aut ad mīsisti Si parentū
uel matis bona eis nsciis abstulisti Si proprias et alienas pos
sessiones mutuū cōsumpsisti Si alicui damni causa uel occasio

voluptate et gaudeter optinuisti · ut lucr nō uel q̄modō reporē
ret ut q̄ceptū gr̄az si mr̄ suos nyp̄d mouēs ut q̄ corp̄ mutua
lite aut vbere uel omissiōe emēdā uidiarīd aut patrimj lu
cr̄ fr̄ās ☩ si famā aut p̄fectū optās ut p̄ eā dilect̄ · aut de
p̄nā morte gaudēs ut sua hēditate ampl̄as · aut si p̄uinc̄ ad
aliud ad p̄uinciā d̄p̄ellis vēdēdo et emēdo ☩ si m ortifico q̄
adq̄ duplicē adducēs nouitatē ut dilatus habuēs

Dimissā et hozas vel aliud dīnū seruitū seu officiū o=
misisti celebrāt ad q̄ dilecta tenebāis ☩ si in festis sp̄ialr
ab eccl̄a obseruāt p̄ceptis · aut aliās p̄ stultā negligētiā uel
malā aut otiū emēdatū officiū · p̄dicatiōē et sermōēs audīt ē
tēpsisti ☩ si cū ad tēpus dictus p̄pl̄s festis in uerbis aut fa=
bis otiosis multiplicr̄ risp̄sisti aut emēdatū officiū sermōibus
garrulis turbasti ☩ si ide p̄stitū tēpus q̄ritsuc dormiendo dila
to huc demorādo · uel aliter male occupasti ☩ si p negligētiā
aut dānū sactas habē meditatiōēs mortis uidiliōz et bidsi
liōz dei crebra tr̄ pretermisisti ☩ si pro bidficiōribus tuis uiuis et
defunctis p̄ces fidēr negligēsti ☩ si ō missoz tuoz regimē et cāe
nō rite sollicitus q̄siuisti si negligēter de peccatis cōfessus es ā
cōfessū uel ad cōfessionē cta p̄meditata p̄meditatiōne habē no
luisti ☩ si peccatoz tuoz oblitus es uel dubitās p̄mās mimq̄ dete
p̄stasti ☩ si quibēt vota uel promissa d̄ūi ḡ̄ssus es et
alte dā modus ☩ si demāz p̄ceptoz cāe fuisti tūsgr̄essor ut
si publicā cuiuslibe supp̄ssionē uel aliozū sā mandatoz susceptio
nē dilusisti ☩ si nō rite p̄ sāc̄ta r̄ceptisti sēz nō p̄missa debita
dr̄ēli cōfessione

Dimissas cogitatiōes cta cōia actū ad cōplacētia et
delectatione noxia d corde remisisti · si cogitatiōibz talibz
cōsilibus uel aspectibus a ḡbus a sigmis aq̄bus motū cōib q̄=
ctatui · nec cās sufficies r̄sististi sed huiusp̄di occasiōes nō fugisti
aut q̄s dilectus est causa q̄ uasti ☩ si p talēs tēptatiōes uel mo
tus in turpiū cōsensū cedisti affectādi q̄rēdus si pos
sēs uel audēs p̄fic̄ ☩ si attētius d̄ūi admōnētū uel p̄uentū in

membris pudendis qphuisti qp quo mlib3 delendo sit et modq
diligenter aduert2 Si aliud pdoz gra aliob ca. vel nunc occasio
sucib verbis osculub applexibq aut alijs signis uel forte pictu
ris et figuationibus inhonestis Si dixisse do hec ca3lem delen
tione uel pollutionq detrusti Si ad alia p na cile cognitione m
adisti et attenda2 q gradus uel coniunctis fuit p na. an uxorata
alteri. aut virgo. si gnc pdq et quo gdu. si sacrimonialis vl
ligiosa. aut d sacris ordinibus constituta si tibi consensit aut ei violenti
adhibuisti Si demq cuiusq status seculis aut altaribus cat. et qsq
ma2 modis Si lupule p aliud opus cognouisti alio ozne qm na
turaliter Si mendomonij legibus hoc statuit no observasti =
hoc opus in se uel exhibendo q mgis d professione sua contra dictio
nibq cognoscit qm illis uel scriptis qbuslibet d publico
recipiendo Si diebq festis mozabq aut minus solemnibus ta
lia p aliud pretermisti aut forsan d sacris loquis Si aliquid qcasti
aut fetu ex utero nasci deprecatus aut ob sterilitatem uestimentoz aut
p agitationem corporis dmodo dicta uel choreis uel alijs ludibq
diuinis modis Si dissoluisti et dishonestis apparatibus et cho
reis et gestibus deposuisti aut dicta publicq iudicia aut fisco mercedi
ater colendi uel demq uestri mdi superfluis aliob ad malum allicere
uoluisti aut te corrupisti ab eisdq affectasti Si a tibi mendomon
aliter coniuncta psona cilib copule debitum defraudare aut alio
legitimo impedimento cessante denegasti

Siquidem ab eodem obstuad maxime trinitatis ecclesiasticis ab. cessatione
diffinitate. deposita. uel alia mirabilia Si qm minima
abisti uel potius suspitione. districtate. luxurie. dissentionib.
corporis infirmitate diuinisti Si ob eadq causa studiose. labo
rem alicuius uel aliud opus ad qd agendum tenebaris omisisti Si
p minimos sumptus d potibus et nubis te uel tuos hedos indigere aut
medicis egisti. si demq minus aliunde aut habendi abiit
suspicisti. uel delicatis fercula culose ppasti. aut horas qdedi
picumsti sic qm ex hoc precepto dei uel ecie soluitur. vel grad
de dq corporis dedecoris sequeret Si deum hec aut oia q de

septē p̄ms mortalibus ad cognitionē sint p̄ h̄os cognoscē dbḡ modis quidē secundū exteriorē ministriū dē decē legis p̄cepta contrā mīe opa et duodecim fidei articulos deliq̄unt. ut nō sit opus hec posteriora prioribus addē nisi quis cuiatus ꝓpositus statuta et p̄ualiora adiudicē uoluerit

Primo q̄ de cōi regula q̄r. et ante p̄cepto tenetur quilibet ad minus semel d̄ anno tēa pascha p̄cctata sua cōfitēri. ad tria cuitasmodi aut aliud sacrm̄ suscipe tenent. si tria ad mortis imminet periculū Cui p̄tēa nec q̄ possit absolui potest adq̄ aliq̄ p̄dicta nisi q̄ in posterū habeat firmitatē q̄nus scrupus cōfitēdi prosit. q̄ter videtur aduiand. uel nisi sibus singulis aut quolibet solemni festo uidē psone sanitatē z statū Credo q̄ cōfessio in loco patenti uel publico fieri debet. ne occasione secreti loci et priuati deuotionis. q̄d latet diabolus ad malas cogitationes. et dq̄ ita uel opa nisi q̄ ad confessor confitentis uitiū aspiciat Certo q̄ multa sunt q̄ a quibus p̄dicte sacerdos simplex absolui nō potest. nisi penitentiarius fuerit. aut a prelato superiori potestate acceperit. q̄admodū forte legitur q̄d aliquē p̄ abusū sacrū rex cōmutti. aut ex aliis rebus frivole tā q̄ nō ē tā nutrit q̄ festus. q̄ p̄ nos sacrū cōmutti sacrilegiū. q̄d ē furtiū rei sacre uel mīe locū sacrū p̄cussio violenta sacerdotis uel clerici Simonia hēsis extra q̄ crimē q̄bus ex facto coercitionis sententiā incurrit delinquentes. homicidiū p̄cussio p̄ius aut mortis p̄ius in iudicio publico cōmissū. adulterium signanter notorium. mulieris raptus violentus. defloratio virginū. cōstupratio sodomiticū z incestus cū cōsanguineis mīe q̄ gradū. uetoris fractio. oppressio pupillorū infamiū ob negligentiā custodiē. peccatū ite impissimū et abhominabile q̄d cōtra naturā dicit. siue in propria psona p̄ uoluptē effectū sit. siue in alio cōmissū q̄ cuiusq̄ sexus existit. uel in psona alterius sexus si fiat d̄ alijs membris. q̄ natura ad generationē deputauit. uel si dem q̄ in alia specie admissū sit

Talia ndus ⁊ma gr̃uora sut q̃ sit ⁊sus ⁊ra mu in sacr̃ dic
vencib. vnde et de ab tenet⁹ pm̃o expresse cõfitẽ sub pẽ ⁊me
dãpnacõis ¶ Quarto q̃ ps̃ona cõfitẽs debet habẽ voluntatem
propositi oia pma sua uit̃ vsq; mtẽ ꝯfitẽr explenda et
ad mterrogata ueritate sũ medici r̃sponde. ad sua accusatio
nẽ uel excusationẽ ꝯre ⁊me cas debet pmo alit̃r⁹ n̄ forte
sib alic̃ sua pma nuc̃ posset. uel n̄ ps̃ona tale ad sua
cõmodũ spuale cõfessõi detegẽt absq; p̃udicio ꝯmuni ¶ Quod
si platus sup̃ior uel penitẽciarius nõ singula pma cõfitẽtis ut
ꝯcaluter sed solos casus r̃seruatos audire noluerit reseruet pe
cator alia delicta medici sacerdoti p̃tate sup̃ius sibi cõfitenda.
¶ Quinto q̃ nullus ducat pmũ necesse debet n̄ quod p̃fici nolu
erit. quia et ⁊me tenet⁹ una ad alios cõfessõr prelatus aut utro
gratius. nisi forsan qñ absit ibi cõfessor cõfitentem ubi aliqñ
ad malum induc̃ mittitur ¶ Sexto q̃ si quis de q̃ aliqua r̃sticus
sit ⁊ ib ignoret an debeat r̃stitui. uel etiã si uotoꝝ cõmuto
aut r̃lapsus satisfacere sit q̃stio⁹ p̃latus sup̃ior uel aliꝰ h̃oz pmo
te habens nõ tm̃ sacerdos mferior ¶ Septimo q̃ sup̃ pmis de ge
nerali simplis mat̃is si casus speciales occurrut uel mult̃ delictoꝝ
tene⁹ hoc cõfitẽs explicare tur̃ spem q̃ n̄ p̃hendat̃ in casu. uel mu
meribus specialib⁹ hinc inde p̃ualitatis mortalem ut ad q̃d dece
sidros abstulit pauperi uxori et filiis hinc uel in loco sac̃
gratuitus p̃cessit est q̃ simplicit̃ p̃sule de generali cõmisisse ¶ Et falsũ
mitter in alijs casibus p̃tentialitatis exprimat̃ prout cõfitẽs me
minerit. sedm beneplacitũ cõfessoris. obmissis circũstantijs aliꝰ
ad pmũ gr̃uitatẽ mutantibus ¶ Octauo q̃ si p̃na cõfitẽs de pecto
di p̃positio p̃seuerat. uel de nouo pmũ utile disposuit. aut q̃d
ablatũ alteri sedm facultatẽ suã nõ uult debite uel r̃stituẽ aut q̃
a cõsi pmo huiusmodi recusat abstinere. uel q̃ no credi iniquũ q̃dm
retinet. nullus hanc ps̃onã a pmis cõfessis potest aut debet ab
soluere q̃q̃uis tali p̃ne salubriꝰ cõsulat⁹ ut bñ q̃ potuit in tẽpe p̃sti
at q̃tenus ad deum in uia uite q̃ dignet illustrare ¶ Nono notet⁹
q̃ pmũ quodlibet tacto pcto ac detestabile est q̃to plurib⁹ inuit

nocumenti ꝓpriã si qb fecit alteri⁹ ruine causa et occasio
ut dioceses ꝑsbi iuuencos aut puellas suo cõsilio. hortatu. uel alio
quouis modo sollicitando ad ꝑmissi. agnit hꝯ uel dispita ꝓmittend
et procuret decetior a se correctione. aut emendatiõe totis uiri
bus. procurado et ꝑ se et alios cor ad d uia ducitatis et famam
doctrina reducendo ¶ In hoc end cõsistit prior ꝑtis ꝑnie sue satisfac
tionis z pene ¶ Secõd ꝙ si quis post cõfessõe sue examinatione di
ligente. ipe ꝑtior quozudcr etiã mozt⁹ sua a se cõmissoz no
uerit. tuc ꝑ solã generalem cõfessiõe de ipis absq; alia spe
tali saluabitur. si tamẽ ea ꝑnis obliuia postmodũ ad mẽoriã
reducta specialiter certis cõpõe et loco cõfitet te nec ¶ Sua
in re periculosũ est cõmissoz a se delictoz mortaliu ꝑ negligẽ
tiã alĩ desidiã ĩmeõre fideli

Absolutio

¶ Forma absolutionis sufficiẽs et rãsita pro ꝑnie de qbꝫ
confessor intendit et potest absoluere cõfitẽte ¶ Ego absol
uo te a ꝑnis tuis ¶ In nõe ꝑris et filii et spũs scĩ Amẽ ¶ Et si cõ
fessio fiat de quotidianis tm̃o dica sic ¶ Ego absoluo te ab quotid
ianis tuis ¶ In nõe ꝑris et fi. et spũs scĩ Amẽ ¶ Et si ad hoc fiat absol
utio de peccato propter qd lata ẽ excõicatio vel de aliis aliq
fõr̃ prior ¶ Absolutiones quedã alie cõsuetudines aut diuisiões tui
us ordinis

¶ Sacerdotes fideles qui ad suscipiendã egroti curã diligẽtius
agunt pro rpi q vita fragili corpali. et defectibili cõ
uadit. quiqui a nobis amplio fortius deus et caritas pro salu
te sua spiritali sollicitudinẽ generalem ¶ In hac end quia
mortis incertitudo fidelibus probat⁹ actus ¶ Cuppe nullũ opus imi
nẽre die maius sine cõmodosius. qd z tuti apud deũ meriti
et apliozib frequẽt⁹ optat⁹. quia dnõs ꝑ ne mp saluatoris
ihũ dñi si in tẽptib nobis sed degenerẽt unpestiũ seruitutis cor
porale ¶ Quadobrẽ aĩa sua sit prudẽti sẽpto cõponẽ breuẽ quedã
exhortationis modũ habendũ circa eos q sup d mortis ar
ticulo cõstituti. valentes cas generalit odibq catholicis ad ante

et mottad bene morendi cõtinendã Continet aũt opusculũ hoc breue quatuor partes sc̃z exhortationes · interrogationes · orationes et obseruationes

Prima exhortatio est Adte dilẽ l'delad Consideã nos ees subiectos esse potenti manu dei · et quid uoluerit ees nos augere honoribus aut status regales pũpere diuites et pauperes · mortis tributũ solue nãt est · uenit dñus iudex p̃fectus more ut ee timeamus nõ ut maslone d ee stabiliamus · quin potius ut hic bene et meritorie uiuentes et deo seruientes horribiles dẽm pẽs euitemus et gloriã eternã habeamus

Exhortatio Diligenter cõtinuate gratiaꝝ actiõe · a deo t̃ concessa bona fortuna q̃ est in hac extrema hora sui cognitionis dedit · ne te morte subdita pertimescat grauẽ pro hijs et alijs diuinis donis nũc eidem reddere · ad suã mistã miam confugias et cõmissis a te cunctis ueniã humiliter posces

Interrogatio Volueras cogitata te in via tua pluriã delicta q̃ecisse quibus pena semper meruisti · unde et huius infirmitatis et mortis penas patienter tollerare debes rogans deum ut ipsi mihi dolozis acerbitatis remissionẽ opẽ p̃cij · et purgatorij horribilis cruciatus in hac afflictione tua p̃ sua misericordia cõmutet Tollerabilius et magis hic principaliter q̃ in futuro puniri qd' si sit corde contrito patiens pena necessaria tñ̃ uoluntaria ferens et oĩa pena et culpa remittet deus · certus esto p̃dicti in scriptis · aliqn p̃ dispensationẽ et minorationẽ penarum diuinarum

Oratio per oiam hac extrema hora constitutus meditare ita tua spiritalẽ salutẽ · nihil enim forte esse in futurũ huius meditationis ocupet et oportunitas oĩa alia sollicitudine et rerum temporalium cupiditate relinquere ipse solus qui nihil est q̃ esse nec ab infirmi principio corrumpere ei pẽ uatem plena fide te deo cõmittere et ei qui omnipotens bonus et sapiens est te tua et tuorum regenda pbe Oĩa pterea cogitando tuum deum

dilge· aspectus solido et supplex rogabit ut pro salute tua deū
pnbus exoret

Oscate l' dilectū vīb tu moi et vuīc d solidate fidei ī manu
respōdei et dnō nr̄o ihū xp̄o tāq̄ verus et fidelis et obe
diēs sēe nr̄is erat filius

Petrus a deo venia peccatoz tuoz ōmissoz et omissoz q
dē ē usq; ad tē· malignitate· aliq; bonitate ejus ibi erit ad quā ut de
bebas honoasti

Rogabis ne fructū propositi et ēpleta voluntate vitā tuā
ameliꝰ ōmutāe aliq; corrigē· si vita tua mecū supplicat rogabis ejꝰ
deū ut tibi gratiā p̄stet hoc ꝓpositū ōmutandi verā q; constā
tē habendi

Si tu desaub tibi nō aliquā p̄cā mortis vel ōnīb de quo
ad tē ōfessus optabis ne etiā cor tuū illuminā ad obliviū ōmī
nū si que sint habenda notitiā· et si tu sacēs libēt ea ōfitēbis
Vt ab ablata p te rēpublica mutuā fiducia quātū ad id tenēbis unū
tuaq; facultatē valoris ejus usq; ad omne bonoz tuoz restitutionē et
rēmunerationē· ubi alias satisfactionis nō valēt z coram deo et ho
ībus venia duīc petimus

Indulgēs ꝙ corde obtulit q tibi nocumenta intulerūt ob ue
nerationē et amōre dnī nr̄i ihū xp̄i· a quo z venia speras· petis
sibi indulgēri tibi et rēmitti ab his quos ille ac facile sis· dū
tas ac ēpmissas ītrogationes affluere respōdeat uolo

Pro quo dicat infirmus ꝙ corde deus oraba deus meus p̄ssit
aperiat patrem misēre mei· deus meus p̄ssit p̄ce in manus tu
as ōmendo spm meū· p̄ter magnā misericordiā tuā pauper
le creatū tuū Domina me mitte ad tuam hanc vilissimā tē ꝑ tuā
dnē ad acē ejꝰdem et desolate· ut nō a malignis spīb⁹ ap
tuē· et a tenebris infernalibus deuce· Qui passus ihū ob hono
rem et virtutē tuē benedictissime passionis tuē me rēspice mi
serum ejꝰ tuoz Salvator meus et redemptor meus reddo
me totū tibi nō me rēmittas ad te venio nō me repellas v

Dñe padiſu tuu poſtulo nõ ob uaſore meoꝝ meritoꝝ ſꝫ m vtu
te et efficatia tue benedictuſſe paſſioꝭ p quã me miſꝛ redimẽ
uoluiſti et nũ padiſu ꝓpio tu ſagtuꝫ emẽ dignatus es ipm nõ
es ſtrre feſtina propt quẽ nec tue dñe aut potentia minuet
nec ꝑe padiſus angſtioꝛ et mõꝛ duem

Saluet postmodu beatiſſaꝫ vnc mald dñs regina celoꝝ
amẽ mẽ es ſuſtuꝫ ꝓcoꝝ recõſilia me vnigẽto filio tuo ag
clemẽtiã pro me indigno ꝓtore mitpetta ut ob aõre tu meaꝝ
mutet emiã pduceꝫ in gloꝛiã ſuã

Angelos tos mt pcõg tuet dicẽs Do pe celoꝝ agelꝫ beatiſ
ſimu aſſiſtte iſto mi migrãti ex hoc ſeculo et potet eripite
me ab odio aduſaꝛioꝝ inſidiis et auaꝝ mãꝫ d vsq; es ſoztuꝫ aſſu
mite tu pcipue agele bone cuſtos meus

Ost hec ultra mſino aui ſtoꝝ uel ſtaꝝ magſ deuotus ꝙti
tet ut illi pte offeat dicẽdo Gloꝛioſiſſe ſe uel ſcã ſingu
lare in te dñ viuẽꝫ ſpe et cõfidentiã exposui ſuadẽte nũc mi
in hoc extremo uite tabernaculo laborãti nec anxioꝛ ſiꝝ mo
te pus nec mſtat et hoza id mi ad uitoꝛiã meã intende

Si patẽs nostꝝ eucaliſtiã aut extremã unctionẽ ſuſce
pit gratiaꝝ an eadẽ ſacmẽta deuote patus ẽ reci
pe Si etiã ſint dñoꝝ gratioꝝ dõꝝ ꝓmiſſis veiſl; appeant mi
ſeꝛiones patentis exiſte remediũ apponat ipſtiã id cõmodus
fieꝛi potuit · uel p mſtrionẽ ſacẽtoꝝ cõfeſſionis · eucaliſtie · a extreme
unctionis uel eiã madatũ ꝓcurãdo ꝓcurãdũ quod meritat nõ plene ſatiſ
factõ ꝓtinuis ſine fide ſua et ſalute cõſtitue prolatis ſtionib
ut decedat tãꝙ verus et fidelis xpianus ¶ Attendat ſi infir
mus ne ꝓpter exoꝛbitationis vitiũ aſtrictus teneat et ꝓptea ſubmit
tat ſe totis viribus ordinationi ſue mris eccie ut abſoluatur Si
moriturꝰ aliquid tẽpus ſpatiũ ad ſuã recollectionẽ habeat
ne morte feſtina puenta legẽde ſoꝛtẽ oꝛtur ab aſtantibꝰ
hiſtoꝛie et oꝛõis deuote in quibus ſanus et vuitis aplius delec
tabat uel recitanda eent diuina ꝓcepta ut profitẽtibus mãdata
ſi quid aduſus ea negligẽter obtulit deliquit uel ꝓtenus oꝛtur eo
mſtrio recte Si patẽs uſum loquẽdi ꝓdicat habet tm ſandi
mitigãd notitiã ad mitiꝛo grationes ſibi factas uel oratiões eo

rā co rātatab signo ā quo qp tālol uel solo cordib cōsensu rīsfode
at hoc end sufficit ad salute

Quaeritur ifmo ỹ gr̄ cristi uel altr̄ ubsid quē sanus z dolus mb
uenēabā spetialit si nō oīd ꝓmissa dia breuitab smat ꝓnūc
sint crocb · illa ppīa q salnatōi mē ihū xo dīgī nullat mb aut
mdmē si fiat possit molestū adi cēlēb vppor libel uel dīne ad mēoz
reducā rī magīm id exigit pastl spualib sādtab et oīd alias cōuenit
omitti nāt Nonde ifmo nimia spēs corporalib salutis cōsequde ige
rā potius end pa mōnia sīpl ubi explicā Sepe nātq p vnā tale di
uic et falsā cōsolatōnē et dīctā sādtatē corporee cōfidentiā trahit
homo dānatōnē Qudīmo hortadub z patīcb ut p cōfessionē et
cōmūnionē alē sanitatē qrāt qđ et ad salutē corporib si sibi fuerit
expedīcb valē potest et mscūdoz atq q ctoz edt

Quia uero frequēs corpalis ifirmitas qđ me lagnoze ortū habet
papa p expssā decretale aulibet medicū corpoīb dispēsare p
cipit ne aliq̄ egroto corpoz ad effectū medicīnā pusq̄ de spualib me
dia cōfessoz sit rāsthoc end monuit hmī qppedīcb videā ut
d qbuslibet panpū hospitalibus vel doīb dei statuto fmāc ma
qb ibi ofī suscipi posset q nō pōt infrā sub die cōfessionē facet
uel ydoneo sacdoti ad hoc rpm deputato pātus cōfiteī se cōtinuo
pnitat sicut d do dei passionē laudabilit obseruā

Explicit opusculū thome de vtrecht de ꝓcepīs decalogi De cōfessione et arte
moīdi Editū p eximiū sacre thcologie professoz magīm
iohānē Gerson Almē vniūsitatis pisiensis Cancellariū studio
pigil iacobi clinis Anno dñi mo cccc lxxxvio pa hoc ad dmtā sctae
sabbatī